

E. O.

O badaniach nad metrologią staropolską

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 5/1, 129

1960

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

jaśnić, autor opiera rozważania głównie na analizie rysunków skalnych i porównywaniu ich ze znanymi formami rozwojowymi czółna. Rozpatruje też krytycznie inne rozwiązania rekonstrukcyjne (Jensena, Höhlego); stwierdza jednak, że omówiona próba nie może być przy obecnym stanie wiedzy całkowicie udowodniona.

J. J.

Z HISTORII AUTOMATYZACJI WYDOBYCIA ROPY W POLSKIM PRZEMYSŁE NAFTOWYM

Artykuł pod tym tytułem ogłosił Roman Bielawski w „Wiadomościach Naftowych” (nr 3/1959) omawiając automatyczne urządzenia, które przed 25 laty zostały zainstalowane na kopalni „Starowsianka” i pracowały tam bez zarzutu przez kilka lat. W tym czasie jedynie Wenezuela i Indie Holenderskie mogły się poszczycić stosowaniem tego rodzaju urządzeń.

J. J.

O BADANIACH NAD METROLOGIĄ STAROPOLSKĄ

Każdy historyk techniki, zajmujący się problematyką XVI, XVII, XVIII, a nawet XIX stulecia, natrafia na poważną trudność w przetłumaczeniu na miary metryczne miar występujących w dawnych źródłach. Z wyliczenia dokonanego przez dra Stefana Górzyńskiego w obszernym artykule *O niektórych problemach metodologicznych i potrzebie badań nad historią metrologii staropolskiej*, opublikowanym w numerach 4, 6 i 7/1959 „Przeglądu Geodezyjnego” wynika, że w dawnej Polsce istniało sto kilkadziesiąt jednostek miar, przy czym niektóre z nich w różnym czasie i w różnych miejscach posiadały różne wielkości. Trzeba przy tym zauważyć, że zestawienie dra Górzyńskiego nie pretenduje bynajmniej do zupełności — brak tu np. bałwana, jednostki miary używanej w górnictwie solnym.

Artykuł dra Górzyńskiego omawia zagadnienie archiwalnych i rzeczowych źródeł do historii naszej metrologii i szkicuje program badań w tym zakresie. Autor stawia m. in. postulat opracowania *Słownika metrologii polskiej*, a w przyszłości *Kodeksu jednostek miar staropolskich*. Z artykułu dowiadujemy się, iż wstępne prace badawcze nad historią metrologii podjął ostatnio Główny Urząd Miar, w którego ramach projektuje się stworzenie szczegółowej kartoteki miar. Urząd Miar posiada również jedyne w Polsce muzeum metrologiczne.

E. O.